

چند بیت گردی

تهیموری سهر تهریده باشی بو، دز بو، زینگای ده گرت. تهریده و دز لهشاری
دا بون، نه گهر زانیان میر حوسین وه زئی کهوت خه بهریان دایه، کوتیان: زوتی
ده کهین، بهسمانه، بهشی ده سالان ده کا، ههر ده گهل کهسیکی پی ده کری.

چون خویمان قاییم کرد، هه تا به سهریان دا هات، زنیان پی گرت. میر حوسین
کوئی: خوواردنی نهنگو نیم، نهمن میر حوسینم پی ده لین. دزه کان ده گهلی به شه
هاتن. ژنه کهش نه لجهق دهستی کرده وه ده گهلی.

زهمانی زب و کهمزد و مهتال بو. خودا میر حوسینی وا دروست کرد بو.
خودا توفیقی دا، ههر پازدهی گرتن، چهک و نهسله چه کهی لی ههستاندن، ایکی
گوپه کی بزین، کوئی: جاریکی دیکه نه چنه سهر زینگای کهسیکی دی.

نهیکوشتن. کوئی: بزون نه وه ته مپی و پی، جاریکی دیکه له خووتان زیاتر
زئی به کهس نه گرن. خووتان توشی پت پته تینی مه کهن.

میر حوسین نهوپه نهجی ژنه کهی گرت، کوئی: لهماله بابت باسی نه کهی. پیماو
نابی سوژی خهلکی آشکرا پکا. نابی لیت بیهن. زوری ده وهی دا نسیحهت کرد.

هاتن گهیشتمنه جی. میر حوسین ده پازده بیست شهو له وهی بو. لنیان پرسه
له سو سه نی: نهدی بو زگت بز نه بووه؟ کوئی: ههر مؤرم.

دایکه کهی کوئی به قادر به گ: حه یقه نهو له نهمامه ده گهل نهوهی پیوه
بووه. کوتیان: نه گهر میر حوسین پیماو نه پی عافره ته که ماره پی به تاله. میر حوسین
زویه وه. به جپی هیشت، به وه عدهی دو مانگان پی بیاته وه.

نه گه میر حوسین گهراوه، بابه کهی ناردی له دوی، لپی پرسه، کوئی: نهو
کابرایه پیماو نیه؟ کوئی: خیر. قادر به گ کوئی: نهمن ده تدهم به موعجین به گ

تیمور سر تریده^۱ باشی بود، دزد بود، راه می گرفت. تریده و دزد در شهر بودند، اگر (= وقتیکه) دانستند میر حسین براه افتاد باو (تیمور) خبر دادند، گفتند: لختش میکنیم، ما را بس است، آنچه از او میگیریم برای ده سال ما کافی است، تنها بایک کس میتواند مقابله کند.

رفتند خود را قایم کردند، تا [میر حسین] بر سر آنان آمد، راه را براو گرفتند. میر حسین گفت: خوراك شما نیستم، بمن میر حسین میگویند. آن دزدان با او جنگ کردند. الحق آن زن نیز با او بدفاع پرداخت.

زمان نیزه و کمند و سپر بود. خدا میر حسین را چنین (شجاع) آفریده بود. خدا او را توفیق داد، هر پانزده را گرفت، اسلحه را از ایشان بستند، هر يك را گوشه برید، گفت: باری دیگر سر راه کسی دیگر نروند.

ایشانرا نکشت. گفت: بروید این تنبیه (= مجازات) شما باشد، باری دیگر از خود بیشتر راه بکس نگیرید. خودتان را دچار مخمصه مکنید.

میر حسین این پنجه زنش را گرفت، گفت: در خانه پدرت صحبتش نکنی. آدم نباید سر خلق را آشکار کند. نباید از تو بشنوند. در این [خصوص] او را بسیار نصیحت کرد.

آمدند بمنزل رسیدند. میر حسین ده پانزده بیست شب آنجا بود. از سوسن پرسیدند: پس چرا شکمت پر نشده است (چرا آبستن نشده ای؟) گفت: همچنان مهرم، مادرش به قادر بگ گفت: حیف است این شاخه نهال با این [شخص] گرفتار شده است. گفتند: اگر میر حسین مرد نباشد آن عورت مهَر (= عقد)ش باطل است. میر حسین رفت. او را بر جای گذاشت، [تا] بوعده دو ماه بیاید او را ببرد.

اگر (= وقتیکه) میر حسین بر گشت، پدرش دنبالش فرستاد، از او پرسید، گفت: این شخص مرد نیست؟ خیر. قادر بگ گفت: من ترا به معجزین بگ

ئە گەر آموزای خۆتە . ئەویش کوتی: میر حوسین ئەوەندە ساحیب دەمارە، دە گەل
ئەووش ئەمن ھەر کچم. کوتی: ئە گەر بۆ خۆت داو تەلەب بی تەلاقت دە کەوی، ژن
لە ژنی ماری نایە .

موعجین ئەو خەبەرە زانی ، ناردیە کن مامی . لە جواب دا مامی کوتی :
ئە گەر سۆسەن میردت پی پکا، دە تەدەمی. مارەشی نە ھاتوو. سۆسەنیش ھەر چەندی
میر حوسینی خۆش دەویست، کوتی: میردی پیدە کەم. کوتیان: ھەدیە و مەدیە ناوی،
ھەر مارەیی نە ھاتوو. لییان مارە کرد. کوتیان : تا میر حوسین نە یزانیو ھە بۆی
بگۆز نەو .

وختیکی ئە گەر بۆیان گۆز تەو، شەوی لە پەسی پەردە دا بەر بوک و خەلک
مەعتەل بون. موعجین ھات ئە گەر پچیتە کن بو کبی، مشکینک ھاتە دەر لە خانووە کە،
لینگە کەوشیکی بە مشکە کە دادا و کوشتی .

جا کوتی: آموزای خۆشە و بست ! ئەمن غەنیمی خۆم آوا دە کوژم ، دەلین
میر حوسین وا و میر حوسین وا، بە خولای میر حوسین آوا دە کوژم ئە گەر چ-قسە پکا .
سۆسەن کوتی : ئەتۆ وەك چلکی سەگ لە من ھەرامی ، کوتی کوژە بەد بەختی
نا پییاو میر حوسین پازدە کەسی گرت ھەموی جەوھەری لە ژمب دە نکا، کوتی: لەمالە
بابت دەنگی مە کە . وە للاھی پییاویش نە بی ئەمن خۆم لە مستی ئەو نە نییم . وە
دەر کەوت .

ھەر چەند دایک و باب ھەو لیان دە گەل دا فایدە ی نە بو، کوتی: غەیرە مومکینە،
چون ئەو ایقتیخاریە ی بە کوشتنی مشکینک لە سەر من کرد . موعجین ئە گەر وای
زانی، تەلاقی دا. ئە گەر چی مارەشی نە ھاتبو. قسە کە یان شار دەو .

میر حوسین پاش دو مانگان ھاتوو. قادر بەگ تە گبیری بە خەلکی کرد،
کوتی: ئەو کچە ی من بی میردە، ئەو کابرایەش ئەو ھاتۆتەو ، دیبارە بە ژنی خۆی
دە زانی و دەستی لی ھەلنا گری . چۆن کاریکی وا پکەین ئەو کابرایە بە تلخ و ئەو
ژنە آزاد بی ؟

میدهم اگر (= که) عموزاده خودت است. او هم گفت: میرحسین آنقدر صاحب دمار است، باوجود این من همچنان دخترم. گفت: اگر خودت داوطلب باشی عقدت باطل میشود، زن از زن عقد نمیشود.

معجن این خبر را دانست، [خواستگار] نزد عمویش فرستاد. عمویش در جواب گفت: اگر سوسن ترا بشوهری بپذیرد، او را بتو میدهم. عقدش هم درست نبوده است. سوسن هم هر چند میرحسین را دوست داشت، گفت: باو (معجن) شوهر میکنم. گفتند: عده نمیخواهد، اصلاً عقدش درست نبوده است. او را از او عقد کردند. گفتند: تا میرحسین ندانسته است، [عروس] را برایش ببرید.

وقتی که اگر [عروس] را برایش بردند، شب درپس پرده ینگه (= زنی که همراه عروس است) و خلق معطل شدند. معجن آمد اگر (= که) به نزدیک عروس برود، موشی از آن خانه بیرون آمد، لنگه کفشی بآن موش انداخت و او را کشت. پس گفت: ای عموزاده عزیز! من دشمن خودم را چنین میکشم، گویند میرحسین چنین و میرحسین چنان، بخدا میرحسین را چنین میکشم اگر حرفی بزند. سوسن گفت: تو مانند چرك سگ بر من حرامی، گفت ای پسر بدبخت نامرد میرحسین پانزده کس را گرفت از نیزه همه جوهر میچکید، گفت: در خانه پدرت صحبتش را مکن. والله [میرحسین] مرد هم نباشد، من خودم را در مشت این نهم. بیرون آمد.

هر چند پدر و مادر با او (سوسن) کوشش کردند، فایده اش نبود، گفت: غیر ممکن است، چون با کشتن موشی نزد من افتخار کرد. معجن اگر چنین دانست، طلاقش داد. اگر چه عقدش هم درست نبود. آن سخن را پنهان کردند.

میرحسین بعد از دو ماه بر گشت. قادر بگ با مردم تدبیر کرد، گفت: این دختر من بی شوهر است، این مرد هم این [است] بر گشته است، پیدا است او (سوسن) را زن خود میداند و از او دست بر نمیدارد. چگونه کاری بکنیم این مرد از میان برود و این زن آزاد شود؟

کوتیان: ایمه بینیرینه میسهی مؤله که، شیریک هیهه ئە گەر وه دەر کهوت به سەت کەس عیلاجی نا کەن. وه دەست شیریری زەش پکەوئێ، دەیکوژئێ. کچه کە نه جاتی ده بێ. له مه جلیسی دا قادر به گک کوتی: ایمه زیگایه کمان لێ به ستر اوه، چارده ساله هات و چۆی پیندا نییه. میر حوسین کوتی. ده لیلی؟ کوتیان: شیریککی لێ یاغی بووه، کەس ناوێرئێ هات و چۆی ایزه پکا بهو زیگایه دا .

میر حوسین کوتی : شیر جانەووه به نیادهم دووژونده تره . چون شیریک ئەو یاغیگه ریه تیی ده کا؟ کوتیان: وایه وا چەند کەسی به تالاندوووه .

میر حوسین کوتی : ئەمن سبهینێ بۆ ئەو میسهیه ده چم . شهرت بێ ههچکەس ده گهڵ خۆم نه بهم. ئە گەر شیره که ئەمنی به تالاند دیاره آو و گلی ایزه م به قسمهت بووه، ئە گەر شیره کهم به تالاند دیاره ئەنگۆ بێ کیفایه تن .

ماله بابی کچه که پێ خوش حال بون، دایکی کچه که زۆری پێ خوش بو. کچه که کوتی: حه یفه، فیلیان لێ کرد، وه لاهی شیره که ده یه تلینێ .

میر حوسین ههستا چوو هه میسه که، تازه که یه شتبهو نیو میسه که شیره کهی لێ پهیدا بو. چومکی شیره که زۆر یاغی و به هیز و به دهفهز بو، ئە گەر میر حوسینی دی ههلی کوتاسه ری. میسه کهش زۆر چۆل بو. میر حوسین به ژمب و به شیر شیره کهی کوشت. جا کوتی: ئە گەر ئەمن کهولی ئەو شیره نه بهمهوه، باوه ژم پێ نا کەن. شیریککی

زەش بو، تیسکی ئەوه نده درێژ بو. شیره کهی کهول کرد . کوتی : پبستی ئەو شیره ده کهمه خهفتان. میر حوسین ماندو و خهسته بو. شیر یه گجار زه لام بو. میر حوسین له سهه کهولی شیریری زەش مه تالی کرد به سهه رین و خهوی لێ کهوت .

سووسەن ، ئە گەر میر حوسین نه هاتهوه ، زوحي وەك تەیری تیژ بال له سهه ری ده گهژا، کوتی: ده چم با آوژیشی شیریری زەش بهم، قوتم دا. خۆی دزیهوه، ئەوه هات بۆ و جهنگه له. بۆنی خونی لێ ده هات، جینگایه کی چۆل بو. سووسەن ئە گه رته مه شای کرد دیتی میر حوسین خهوی لێ کهو تووه .

گفتند: ما اورا به بیشه مملکه بفرستیم، شیری هست اگر بیرون آمد صد کس علاجش نمیکند. [اگر] بدست شیر سیاه بیفتد، [شیر] اورا میکشد. آن دختر نجات میابد. قادر بگ در مجلس گفت: راهی بر ما بسته شده است، چهارده سال است در آن رفت و آمد نیست. میر حسین گفت: دلیلش [چیست]؟ گفتند: در آن شیری یاغی شده است، کسی جرئت ندارد از این راه باینجا رفت و آمد کند.

میر حسین گفت: شیر جانور است، بنی آدم درنده تر است. چگونه شیری چنین یاغیگری میکند؟ گفتند: چنین است، چنین چند کس را از میان برده است.

میر حسین گفت: من فردا بآن بیشه میروم. شرط باد هیچ کس را با خود نبرم. اگر آن شیر مرا از میان برد پیدا است آب و خاگ اینجا قسمت من شده است، اگر آن شیر را از میان بردم پیدا است [که] شما بی کفایتید.

[اهل] خانه پدر آن دختر خوشحال شدند، مادر آن دختر بسیار خوشش آمد. آن دختر گفت: حیف است براو حمله کردند، والله آن شیر اورا از میان میبرد. میر حسین پا شد بآن بیشه رفت، تازه بمیان آن بیشه رسیده بود که آن شیر از او پیدا شد. چون آن شیر بسیار یاغی و نیرومند و بدفیر^۱ (= موزی) بود، اگر (= وقتیکه) میر حسین را دید براو حمله آورد. آن بیشه هم بسیار چول (= خلوت) بود. میر حسین با نیزه و شمشیر آن شیر را کشت.

پس [میر حسین با خود] گفت: اگر من پوست این شیر را بازنبرم، بمن باور نمیکند. شیری سیاه بود، مویش اینقدر دراز بود. آن شیر را پوست کند. گفت: پوست این شیر را خفتان میکنم. میر حسین مانده و خسته بود. شیر بسیار بزرگ بود. میر حسین بر سر پوست شیر سیاه سپر را بالش کرد و بخواب رفت.

سوسن اگر میر حسین بازنیاهد، روحش مانند طیر تیز بال بر سر او میگردید، گفت: میروم تا با شیر سیاه در بیقتم، مرا ببلعد. دزدانه (= مخفیانه) رفت، این [است] بدان جنگل آمد. بوی خون از آن (جنگل) میآمد، جای خلوتی بود. سوسن اگر تماشا کرد دید میر حسین بخواب رفته است.

۱- در اینجا بیتخوان با اشاره دست درازی موهای شیر را تعیین میکند.

۲- یعنی فکر و خیالش پیش میر حسین بود و از احوال او نگران بود.

جا کوتی : ئەو پیاووه ئەو پیاووه بێ ، حەیف پیاو نییه ، دەنا ئەمن زوچی
خۆم هەمیشە دە سەری دە گێژا و بە قوربانی دە کرد. چو ، کوتی : بزائم پیاووه ؟
دۆخینە کە ی کردووه ، ئە گەر تەمەشای کرد پیاو بو .

میر حوسێن سەری هەلینا و کوتی : سۆسەن ئەو هاتی ؟ قسە ی من کە لینی پۆلایه
بە آسن جۆش ناخواتهوه . شەرتم کرد هەتا بو خۆی دۆخینم نە کاتەوه تەخونی نە کەوم .
ئەو دۆخینە کەت کردووه .

لەسەر پشتی شیرێ کاری جێ بە جێ کرد . دەست بە جێ نوتقە ی لاس لە سەر
پشتی ئەو شیرە گورا . جا میر حوسێن کوتی : حەز نا کەم ئەو شو پچینەوه .

کوتیان : سۆسەن وه دوای میر حوسێن کەوتوووه ، بە تالۆوه .

سبەینی هاتنەوه بە کەوای شیرییەوه . بە پیریەوه چون . سۆسەن هات بەدایکی
کوت ، کوتی : مادەری شاهانە ئەو کارە خێری منی تیدا بو . وه لالا پیاووه و پیاوی وه
خۆشی نییه . کوتی : ئە گەر چوم شیرە کە ی کوشتبو . لە کچی زەد بوم . ئە لەعانی
میردی خۆم بە سەت هەزار میلۆین دنیا نادەم .

جا ئەو میر حوسێن کەژاوه ی زیو وزیزی بۆ ساز کرد وهینا یهوه بۆ ماله خۆی .
جا لاس لە سەر پشتی ئەو شیرە گورا ، بۆ یه سورچی زوراری و رەمکی دسمایل-
عوزەیری و هەمەوه نەد و بەرەمکی هیچیان پێ دە گەل نە کرا .

ئە گەر لاس بو ، کوز بو ، میر فەتاح دە حالی حەیات دا بو ، کوتی : ئەو نەسل و
خانەوادە یه نای بکوژیتەوه . کوتی : نای هەتا سی گۆچی بەدەنی ، دە شەوئی شیر
پلنگ بۆ پەیدا کەن . شیر پلنگیان بۆ پەیدا کرد ، دە گەل شیر گامیش تیکە لیان
کرد . میر فەتاح کوتی : دە بێ بهوه گۆچ بگرئ ، پاشان دایکی مەمکی بەداتی .

شەش حەوت سال پێچو میر فەتاح مرد . وه رەسه و نە تیرە ی میر فەتاح ئە گەر
گەیشتی ، میر حوسێن کوتی : پاش میر فەتاح ئەمن پیم نا گوزەرئ . هاتەوه خاکی
بالەکان ، لە کنیان زۆی . تە قریبەن لاس عومری نۆسالان بو میر حوسینیش مرد .

پس گفت: این مرد چنین مردی باشد، حیف مرد نیست، اگر نه من همیشه روح خودم را بسر او میگردانیدم^۱ و قربان او میگردم. رفت، گفت: بدانم مرد است؟ کمر بند او را گشود، اگر او را تماشا کرد مرد بود.

میر حسین سر بلند کرد و گفت: سوسن این [است] آمدی؟ سخن من درز (= شکاف) پولاد است با آهن جوش نمی خورد. شرط کردم تا خودش کمر بندم را نگشاید نزد او بروم. این [است] کمر بند [م] را گشودی.

بر سر پشت شیر کار او را جابجا کرد. بر فور نطفه لاس بر سر پشت شیر انعقاد یافت. پس میر حسین گفت: حظ نمیکنم (= دلم نمیخواهد) امشب بر گردیم. گفتند: سوسن بدنبال میر حسین افتاده، از میان رفته است.

فردا (روز بعد) با پوست شیر بر گشتند. به پیشوازش رفتند. سوسن آمد به مادرش گفت، گفت: مادر شاهانه خیر من در این کار بود. والله مرد است و هم مرد مثل خودش نیست (= وجود ندارد). گفت: اگر (= وقتیکه) رفتم آن شیر را کشته بود. از دختری رد شدم (= گذشتم). الآن شوهر خودم را بصد هزار میلیون دنیا نمیدهم. پس این [است] میر حسین برایش که جاوه سیم و زر درست کرد و او را بخانه خودش باز آورد.

پس لاس بر سر پشت این شیر بوجود آمد، برای این [بود که] سورچی و زوراری رمکی و سمایل عوزیری و هموند و برمکی هیچ [کاری] با او نتوانستند بکنند. اگر لاس بدنیا آمد، پسر بود، میر فتاح در حال حیات بود، گفت: نباید این نسل و خانواده از میان برود. گفت نباید تاسه وعده باو غذا بدهید، همچنین میخواهم برایم شیر پلنگ پیدا کنید. برای او شیر پلنگ پیدا کردند، آنرا با شیر گاو میش بهم آمیختند. میر فتاح گفت: باید با این [غذا] روزه گشایی کند، بعد مادرش باو پستان (شیر) بدهد.

شش هفت سال گذشت میر فتاح مرد. ورثه و نتیجه میر فتاح اگر در رسید، میر حسین گفت: بعد از میر فتاح من نمیتوانم با اینان روزگار بگذرانم. بخاک بالک باز گشت، از نزد آنان رفت. تقریباً لاس عمرش نه ساله بود که میر حسین هم مرد.

۱- یعنی روح خودم را فدای او میگردم.

۲- اینها نام بعضی از طوایف و قبایل کرد است.

لاس واهلکھوت یه که پیماوی دنیا یه بو ، دایکی ما بو سوسن بانو خانم .
 عیلی حهریر دوازه هزار مال بون . برای میرحوسین بهسر نهو عیله زا
 ده گه ییشت ، کچیکی بو به نیوی خانزاده خانی حهریری . یه گجار چازان وعافل
 و تی گه ییشتو بو . زور جوانچاک بو . پاش بابی ، نهو کچه بهسر عیله که زاده گه ییشت .
 لاس که میگ لهو دور بو . عافرهت ایداره ی دوازه هزار مال حهریری پی
 نا کرئی . کچه که بو مولاقات ی لاس هات . نه گهر هات عیلی حهریری چهنده ده گه
 بو . عیلی حهریری عیلیکی زه نکین بو ، سی زور ماوه .

له پاشان گهره ی عهر لاسیان حال ی کرد ، کوتیان : آموزای خو ته ، نه گهر
 ییتو دست بدا ماره ی نا که ی ؟ لاس کوتی : نه گهر هاتو میردم پی پکا ده ی خوازم ،
 دهمه وی .

به خانزاده خانی حهریریان گوت : نه تو عافره تی ، عافرهت نه گهر شیر به
 گویان بگری ، هه به تی پیماوی نییه . میرد به لاس پکه .

عافره ته که کوتی : میردی پی ده که م . نه وه دست به چی حیسا باتیان ساز کرد ،
 خانزاده خانی حهریریان له لاس ماره کرد .

جا لاس کوتی : جارئی عافل وهوشی وام نییه ، تازه حد و سهدی شهیتان پی .
 که نیمه . پاش سی سالی دیکه ده یگو زمه وه . پچیته وه سهر عیلی حهریری ، پاش سی
 سال خهریکی ته داره که ده بم ، ده یگو زمه وه .

نیوی مالیک بو ، نه وه له قه ییتی لاس .

لاس عافره تی بهرئی کرده وه . عافرهت پی خوش نه بو هه لاقی بزوا ، یه گجار
 زور لاسی خوش ده ویست . نه وه خانزاده خان کار وباری خلاص بو ، لاس ناریدی وه سهر
 عیلی حهریری .

کابرایه که بو لاس هه میسه ایشتیای له زاو و له شاخان بو .

لاس چنان بر آمد [که] یگانه مرد دنیا بود، مادرش سوسن بانو خانم مانده بود.

ایل حریر دوازده هزار خانوار بودند. برادر میر حسین بر سر این ایل رسیدگی میکرد، دختری داشت بنام خانزاده خانِ حریری. بسیار دانا و عاقل و فهمیده بود، بسیار زیبا بود. بعد از پدرش آن دختر بر آن ایل سرپرستی میکرد.

لاس کمی از او دور بود. عورت دوازده هزار خانوار حریری را نمیتواند اداره بکند. آن دختر بملاقات لاس آمد. اگر (= وقتیکه) آمد از ایل حریری چندین [تن] با او بودند. ایل حریری ایلی رنگین بود. سه روز ماند.

سپس بزرگ [ان] عصر لاس را حالی کردند، گفتند: عموزاده خودت است، اگر چنانکه دست بدهد (= ممکن شود) مهر (= عقد)ش نمیکنی؟ لاس گفت: اگر چنانکه مرا بشوهری قبول کند، او را خواستگاری میکنم، میخواهم.

به خانزاده خان حریری گفتند: تو عورتی، عورت اگر شیر را با گوشها بگیرد، او را هیبت مرد [ان] نیست. به لاس شوهر کن.

آن عورت گفت: با شوهر میکنم. این [است] بر فور حسابات (مقدمات کار) را ساز کردند، خانزاده خان حریری را بعقد لاس در آوردند.

پس لاس گفت: اکنون چندان عقل و هوشم نیست، تازه حد و سد (هنگام) بالغ شدن من است. بعد از سه سال دیگر او را بخانه خود میبرم. بر سر ایل حریر برگردد، بعد از سه سال مشغول تدارك (تهیه وسایل عروسی) میشوم، او را بخانه خود میبرم.

نامش مالک بود، لاس لقب او است.

لاس عورت را باز فرستاد. عورت را خوش نبود اصلاً پایش برود، بسیار لاس را دوست میداشت. این [است] خانزاده خان کار و بارش تمام شد، لاس او را بر سر ایل حریر باز فرستاد.

لاس مردی بود که همیشه اشتهای شکار و کوه داشت.

عیلیکیش بو لهسهر همدی ایرانی. مهلا داود و مهلا نه بی که گهوره ی ئهوعینه
بون، بو هیمنی و عاقلی ده بو پادشا ته گیریان پی بکا. ئهوانه گهوره ی عیلیکی بیست
و چوار هزار مالی بون، ای سمایل عوزه پرییان. ئهوانه جافن، به عومری خوئی
تهعالا هیچ کور و موزیان نه بو ههر کیان.

مهلا نه بی کچیکی بو خهزاله شوژیان پی ده گوت. ماسی له ده لیا به دا، به تیر
چاوی ده ردینا. ئه گهر شیر له لانی هاته ده ری چ-نیر و چ-میو^۲. جوانچا کی ولایه قه تیشی
وا بو ههر کس چاوی پنی پکه و تبا به دیوانه ده بو، وه کیوان ده کهوت.
ئهو عیله به سهر عیلی لیتان و کاسه و نندی و بهختیاری و سورچی و زوراری و
گیلانگیسی یهوه بو.

ئهحمهد خانیک له سورچی و زوراریان ههله کهوتبو، برایم خانیک له لیتان ی
ههله کهوتبو، ئهوانه زور رهشید و شو جاع بون.

له مه جلیسی دا به مهلا نه بیان کوت: ئهتو زور دهوله مه نندی، وه کس نییه مال
و دهوله تی تو پاریزی. ئهحمهدخان به مهلا نه بی کوت، کوتی: ئه گهر بیتو خهزال
بدهی به من، ئهمن دهستت به سهر ده کیشم.

مهلا نه بی کوتی: عافرهت ایختیاری له دهست خوئی دایه، ئه گهر بیتو میردت
پی پکا ده تدهمی. به خهزالیان گوت. خهزال کوتی: ایشتیای میردم نییه، نیشانهم
پکا ئه ما ئهو زو خوومی لی هاره نا کهم، زا بوهستی.

ئهحمهدخان گهر دن لغیکی دایه، زیشوهی ههمو دههاته سهر پشتی. سهرپاک
جهواهرات بو. کهمه بریکی سی قوبه ی یاقوتی عه بدولحه سنی دایه، سهری نه قینی
کهمه بره ی ئهلماسی سپی بو، خهراجاتی مهمله کهتیک بو. ئهوه نیشانه ی کرد.
لاشیش بو زاوی چل کهسی ده گهل خوئی هینا و هات. هینده غرور و مهست

۱- یانی زیرهک بو، یان زور ئه نکیوه بو.

۲- میو یانی می، ئهمن وام له بهت بیژه که بیست. ئهوش بلیم که ئهو عیبارته له
کوردی دا مهسه له.

ایلی هم بود در سرحد ایران. ملا داود و ملا نبی که بزرگ این ایل بودند، برای ایمنی و دفاعی میبایست پادشاه بایشان تدبیر بکنند. اینان بزرگ ایل بیست و چهار هزار خانواری بودند، [ایل] اسماعیل عوزیری. اینان جاف^۱ اند، باهر خدای تعالی هر دو هیچ پسر نداشتند.

ملا نبی دختری داشت [که] او را خزاله شور میگفتند. با تیر در دریا چشم ماهی را در میآورد. اگر شیر از لانه در آمد چه نر و چه ماده. زیبایی و لیاقتش نیز چنان بود که هر کس که چشمش با او می افتاد دیوانه میشد، بکوهساران می افتاد. این ایل (سمایل عوزیری) با ایل لیتان و کاسه وندی و بختیاری و سورچی و زوراری و گیلانگیسی همسایه بود.

احمدخانی از [میان ایل] سورچی و زوراری برخاسته بود، ابراهیمخانی از لیتان برخاسته بود، اینان بسیار رشید و شجاع بودند. در مجلس به ملا نبی گفتند: تو بسیار دولتمندی، و کس نیست مال و دولت ترا نگهبانی کند. احمدخان به ملا نبی گفت، گفت: اگر چنانکه خزال را بمن بدهی، من دست بر سرت میکشم^۲.

ملا نبی گفت: عورت اختیارش در دست خودش است، اگر چنانکه ترا بشوهری پذیرد او را بتو میدهم. به خزال گفتند. خزال گفت: اشتهای (= میل) شوهر [کردن] م نیست. مرا نشانه (= نامزد) بکنند، اما امروز (اکنون) خود را از او عقد نمیکنم، بایستد (= صبر کند).

احمدخان گردن بندی باو (خزال) داد، رشته های آن بر سر پشتش میآمد. تمام جواهرات بود. کمری سه قبه یاقوت عبدالحسن باو داد، سرنگین کمر الماس سفید بود، خراجات مملکتی بود. این [است] او را نشانه کرد. لاس هم برای شکار چهل کس با خود آورد و آمد. آنقدر مغرور و مست

۱- جاف نام قبیله ای از اکراد است.

۲- یعنی من از تو حمایت میکنم.

و شوجاع و ژهشید بو تای نه بو . ئەووە لە مەکانی خۆی هات بۆ نیزیکی عیلى مهلا
نه بی بۆ ژاوی .

ئە گەر لاس بۆ ژاوی هات ، بە عومری خودای دەبو خەزال دە گەل پیریان
پێ . خەزالە شوژی مهلا نه بیان ژه ئیس بو .

بە عومری خودای ژۆژ وەر گەزا بو ، کەوتبەو پاش نوژی .

لاس جەیرانیکی هینا خوارئ لە گەوهژی شاخی . لاس تیریکی هاویشت وە
پاشوی کەوت ، بە سێ لاق هەلات ، بە سەر پیریان دا هات . خەزال کۆتی : بیگرن .
شووان و فلان کەمەندیان هاویشت و گرتیان . لاس سەری ولأغی ژا گرت .

خەزال ئە گەر چاوی پێ کەوت ، کۆتی : ئەو نچیره ای ئەو سوارەیه ، دەزانێ
ژنێن بۆیه نه هاته نیومان .

۲۵

سوارە کەمی شەو و ژۆژ دە کۆتی ولأغت لە چۆلی و لە بەژیە

نازانم نه مەستی و نه ایغیاری ، هیچ آگات لە خۆت نییە

ئەتۆ دە گەل جەیرانی پێ بە خالت کردوو تیر ئەندازیە

نیچیری مێردان مالی خۆیەتی و مالی هیچ کەسی دیکە نییە

بۆ بە ولأغت و چان گرت و تەمەشای خر خال و بازان دە کەمی ، نه هاتیه نێو

عیلی مەزییە ؟

سوار بوی لە ولأغیکی ژەش کۆتی نێو چاوان سپییە

لە تۆ وایە ئەو دنیا یە چۆلە ، لە تۆ زیاتر کەسی دیکەمی تێدا نییە

چومکە هیندە پیاوی ژاوە ستاوی لە سەر عیسمەت و شەرت و شۆنی پیاویە

چەلەنگی گوارە زێر ، بە من دە لێن : خەزال و خەزالە شوژی مهلا نه بییە

عە کەسی من بە عەمدەن دە کێشن ، دە بیە نهووە بۆ نێو دە ولە تان ، هەتا چاپزە نه

لە دە ولە تی فەزەنگییە

و شجاع و رشید بود همتایش نبود . این [است] از مکان خود برای شکار به نزدیک ایل ملانبی آمد .

اگر لاس برای شکار آمد، بامر خدا میبایست خزال با پیریان (= دخترانیکه برای دوشیدن گوسفند بصحرا میروند) باشد. خزاله شور ملانبی رئیس آنان بود . بامر خدا روز برگشته بود (آفتاب بافق مغرب متمایل شده بود) ، هنگام عصر بود .

لاس غزالی از دامنه کوه پایین آورد . لاس تیری انداخت پایش خورد ، با سه پا فرار کرد، بر سر پیریان آمد . خزال گفت : بگیریدش . شبان و فلان کمند انداختند و گرفتندش . لاس سر اسب را نگاه داشت .

خزال اگر او را دید، گفت: این نخجیر از آن این سوار است، میداند زنیم برای این بمیان ما نیامد .

۲۵

ای سواریکه شب و روز درچول (= بیابان) و بر اسب میتازی
 نمیدانم مستی یا هوشیاری، هیچ ازخودت آگاه نیستی
 تو با آهوی پا به خال تیراندازی کرده ای
 نخجیر مردان مال خودش است و مال هیچ کس دیگر نیست
 چرا اسبت را نگاه داشتی و خلخال و بازوبندها [ی ما] را تماشا میکنی، بمیان ایل گوسفند نیامدی ؟

براسبی سیاه کهر پیشانی سفید سوار شده ای
 تو می پنداری این دنیا چول (= خالی از آدم) است ، غیر از تو کسی دیگر در آن نیست

چونکه آنقدر مردی بر سر عصمت و شرط و شیوه مردانگی ایستاده ای
 زیبای گوشواره طلا، بمن میگویند خزال و خزال رعنا ملانبی
 عکس مرا بعمد میکشند، آنرا بمیان دولت (کشور) هامیبرند، حتی در دولت
 فرنگ آنرا بچاپ میزنند (میرسانند)

سواره نابهلدى، پيىم وايه بهلهديت بهو مەملە كەتە نىيە
 ئەمەن ھەزىئى دە كەم ئە گەر ئەو زۆ كە لەمەن بېيەوۋە بە مېھمان و بۆ ميوانىيە
 ھەتا بزائىم عەسل و نەسەبەى تۆ چىيە ؟
 يا نەباب و باپىرى تۆ كىيە ؟
 چونكە ئەتۆم چاۋ پىئ كەوتوۋە بە جوانى و بە پىساۋەتتە
 لە نىچىرت نەپرسى ئە گەر چى نىچىرىك قابىلەتى نىيە .
 فەرەمۇ بە ولاغت بگرەوۋە و چانە
 بۆ خۆت لە مەن بېيەوۋە بە ميوانە .

۲۶

ئەوۋە لاس بانگى كرد :
 كوتى ئەرى كىژە كەى چاۋ بەنگىيە
 سەرى مەنت بېيەوۋە بە قوربانى سەرىيە
 مژانگى ئەبرۆت بو بە تىر، داۋمى لە جەرگىيە
 دىشې، ژان دە كا، ژانى ھىدى نىيە
 ئە گە تۆ بۆزى، ئەمەن لە كى ميوان بىم؟ خەبەرم بەدەيە بە ئەسە چىيە .

۲۷

خەزال پىي گوت: بە مەن دەلەين خەزال و خەزالە شۆزى مەلا نەبىيە
 نامزەدى ئەحمەدخاننى سورچى و زورارىيە
 شىست كلفەتم ھەيە، پاكى كەمبەردى پىرۆزى لە پشتىيە
 ئە گە ھاتى ون نابى، مەلا نەبى ساحب نىۋە، قەت نەترساۋە لە نانىيە
 ئەو نىۋە نىۋە لەوزىياتر كەسى وائەز شەدتر وساحب دارايەتى وقۇناغى تىدانىيە.

ای سوار نابلدی، می‌پندارم باین مملکت بلدی نداری
 من حظ میکنم (میل دارم) اگر (= که) امروز ازمن مهمان شوی
 تا بدانم اصل و نسب تو چیست ؟
 یا پدر و پدر بزرگت کیست ؟
 چون ترا بهزیبایی (جوانی) وبمردی دیده‌ام
 از نخجیر نپرسیدی اگر چه نخجیر قابلش نیست .
 بفرما بهاسبت استراحت بده
 خودت ازمن مهمان باش .

۲۶

این [است] لاس او را بانگ (خطاب) کرد :
 گفت ای دختر چشم‌پنگی
 سر منت بقربان سر باد

موی ابرویت تیر شد، [آن تیر] بجگرم زده شده است
 درد میکند، درد میکند، دردش آرام نیست
 اگر تو بروی، من از که مهمان شوم؟ خبرم بده باصح .

۲۷

خزال باو گفت: بمن میگویند خزال و خزال رعناى ملانبی
 نامزد احمدخان سورچی وزوراری

شست کلفتتم هست، همه کمر فیروزه درپشت دارند
 اگر آمدی گم نمیشوی، ملانبی صاحب نام است ، هر گز از نان [دادن]

نترسیده است

دراین ناحیه کسی از او بزرگتر وداراتر ومهمان نوازتر نیست .

بقیه دارد